

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA CIRKEVNÉ DEJINY V PRAMEŇOCH

Prešov, 30. november – 1. december 2022

Klaudia SOKOLOVÁ

Medzinárodná vedecká konferencia s názvom *Cirkevné dejiny v prameňoch* sa uskutočnila v dňoch 30. novembra – 1. decembra 2022 v Prešove pod záštitou Centra excelentnosti sociohistorického a kultúrnohistorického výskumu Prešovskej univerzity (PU) a Inštitútu histórie Filozofickej fakulty PU.

Konferenciu otvoril úvodným príhovorom usporiadateľ, rektor PU, Peter Kónya, po ktorom vystúpil ako prvý Peter Zubko s príspevkom, v ktorom analyzoval prameň k dejinám bratislavského generálneho seminára. Nasledoval Attila Verók s referátom o vzostupe protestantského hnutia pietizmu v saskej cirkvi a školskej histórii v Barcaságu v 18. storočí. Peter Šturák sa vo svojom príspevku zameril na cirkevné školstvo ako jednu zo základných priorít arcipastierskej služby mukačevského biskupa M. M. Oľšavského. Ďalší zahraničný vystupujúci Zoltán Csepregi predstavil rekonštrukciu študentských zoznamov luteránskych stredných škôl v 17. storočí od súčasného Bardejova až po Bratislavu. Dénes Dienes prítomných oboznámil s vývojom tlačiarne v Blatnom Potoku a Zoltán Borbély s vývinom užhorodského jezuitského gymnázia.

Otvorenia druhého bloku konferencie sa ujala Annamária Kónyová. Dejiny reformovaných zborov predstavila na základe dvoch zborových zápisníc. Hovorila konkrétne o dvoch zápisniciach, z ktorých sme sa mohli dozvedieť aj o budovaní reformovaného zboru v Prešove alebo o tom, ako sa vojna premietla do fungovania cirkvi. Éva Gyulai sa venovala minoritskému kláštoru a kostolu v Prešove v 18. storočí. Peter Kónya predstavil príspevok s názvom *Konfesionálny vývin hornozemplínskych zemepanských miest a pramene k jeho výskumu*. Spomenul zemepanské mestá, ako Humenné, Svidník, Stropkov, Michalovce, Vranov nad Topľou a ďalšie. Pri výskume ich konfesionálneho vývinu vychádzal z množstva cirkevných prameňov. Ďalším referujúcim bol Miroslav Kamenický, zaoberajúci sa katolíckymi ženskými rehoľnými komunitami v Bratislave v 17. a 18. storočí vo svetle dobových prameňov. Ako posledný vystúpil v druhom bloku János Ugrai.

Po obedňajšej pauze pokračovalo zhromaždenie tretím blokom, ktorý otvorila Judit Balogh. Zaujímavý referát predstavil Peter Olexák, keď sa zamyslel nad pohrebnými kázňami ako historickými prameňmi. Nasledovali Barnabás Guitman, Béla Bartók a príspevok *Biřmovací knihy v českých diecézích v 17. a 18. století – snaha o zavedení tridentské formy biřmovacího ritu v období rekatolizace* predstavila Hana Stoklasová. Posledný v bloku vystúpil Andor Nagy. Peter Benka otvoril záverečný blok prvého dňa konferencie a po ňom nasledovala Miloslava Bodnárová, ktorá vystúpila so zaujímavým príspevkom *K vydávaniu prameňov z produkcie hodnoverných miest v stredoveku so zameraním na hodnoverné miesto Jasovský konvent*. Marcela Domenová sa zamerala na *Vybrané osobnosti Prešovskej eparchie podľa „Historia Capituli Eperjessiensis Liber 1. de fundatione in genere...“*. Vytvorila sondu do života troch jednotlivcov. S re-

ferátom „*Vašej urodzenej milosti...*“ – *K obsadzovaniu farností na Šariši v druhej polovici 19. a začiatkom 20. storočia* vystúpil v závere dňa ešte Patrik Derfiňák.

Druhý deň konferencie bol kvantitatívne menší počet referujúcich, ale kvalita príspevkov nebola nižšia. Deň otvoril zahraničný hosť, Levente Pap, po ňom nasledoval András Meszáros. Jan B. Lášek následne vystúpil s referátom, v ktorom sa zamerával na konkrétnych cirkevných historikov z československej husitskej cirkvi a ich edičné práce s prameňmi. Jana Amosa Komenského predstavila Kamila Veverková, keď odprezentovala výskum *K domácim českým zdrojům Komenského teologického a pedagogického myšlení*. V bloku ešte vystúpili ďalší zahraniční hostia, ako: József Pálfi, Olga Lukács, Alfréd Somogyi a Péter Forisek.

V závere dvojdňovej konferencie vystúpilo ešte päť domácich referujúcich. Vavrinec Žeňuch analyzoval Užskú stolicu z pohľadu súpisu z roku 1733. Lucia Šteflová predstavila *Kanonické vizitácie ako prameň pre poznávanie evanjelického školstva*. Martin Javor spracoval osobnú tému, keďže sa zamerával priamo na svojho predka, Andreja Budiša. Monika Bizoňová spracovala Spišský Hrhov podľa cirkevných prameňov zo 17. až 19. storočia. Klaudia Sokolová vystúpila ako posledná a charakterizovala cirkevný zbor Marhaň v obraze kanonickej vizitácie z roku 1806.

Vyše tridsať odborníkov sa počas dvoch dní podujatia stretlo na pôde PU. Svojimi zaujímavými a odbornými referátmi prispeli množstvom poznatkov k výskumu cirkevných dejín. Medzinárodná vedecká konferencia *Cirkevné dejiny v prameňoch* dokázala, že je ešte stále mnoho nezodpovedaných otázok o dejinách a vo vývine jednotlivých cirkví.